

بررسی دلایل باز تولید نقاشی
دیواری‌های بقاع نقشین منطقه
گیلان

به میدان رفتن امام حسین (ع)
نمای بیرونی سمت درب اصلی
بقعه آقا سید ابراهیم، مأخذ: نگارنده
۱۳۸۹

بررسی دلایل باز تولید نقاشی دیواری‌های بقاع نقشین منطقه گیلان

مهدی اخویان*

تاریخ دریافت مقاله: ۹۵/۷/۲۰

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۶/۳/۳

چکیده

در منطقه گیلان به بقاع متبرکه و امامزاده‌هایی که بر روی دیوارهای آن تصاویر مذهبی نقاشی شده باشد بقاع نقشین می‌گویند. موضوع اکثر این نقاشی دیواری‌ها وقایع کربلا و روز عاشورا است. ترسیم اینگونه نقاشی دیواری‌ها ریشه در تاریخ ایران شیعی دارد، که اوج گسترش آن در منطقه گیلان در دوره قاجار بوده است.

پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال است که چرا نقاشی دیواری‌های بقاع نقشین در منطقه گیلان باز تولید می‌شده‌اند؟

در پاسخ به سؤال تحقیق سعی شده است اطلاعات ضروری پژوهش به صورت کتابخانه‌ای و میدانی جمع‌آوری گردد و باروش توصیفی به شیوه مردم‌نگاری نقاشی دیواری‌های بقاع نقشین منطقه گیلان مورد بازخوانی قرار گیرد.

یافته‌ها و نتایج تحقیق نشان می‌دهد نقاشی دیواری‌های بقاع نقشین کارکردهای متفاوتی داشته است که نذر نقاشی دیواری و مراسم بازپیرایی در بازتولید و استمرار این آثار مؤثر بوده است.

واژگان کلیدی

بقاع نقشین، گفتمان کربلا، نقاشی دیواری، نقاشی عاشورایی.

* عضو هیئت علمی و استادیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه علم و فرهنگ تهران، شهر تهران، استان تهران

Email: Akhavian@usc.ac.ir